

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන
1.1 මතය ව්‍යාචනය

සීමාසහිත ලංකා සීනි පුද්ගලික සමාගමේ 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

සීමාසහිත ලංකා සීනි පුද්ගලික සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මම මතයක් ප්‍රකාශ නොකරමි. මතය ව්‍යාචනය සඳහා පදනම කොටසේ සාකච්ඡා කර ඇති කරුණුවල වැදගත්කම හේතුවෙන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණන මතයක් සඳහා පදනමක් සැපයීමට ප්‍රමාණවත් හා උචිත විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට මා හට නොහැකි විය.

1.2 මතය ව්‍යාචනය සඳහා පදනම

මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය, විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය ඇතුළත් ප්‍රමාණාත්මක අයිතම විකල්ප ක්‍රම මගින් තහවුරු කිරීමට හෝ සත්‍යාපනය කිරීමට මට නොහැකි විය. මේ හේතුවෙන්, මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය, විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සැකසෙන වටිනාකම් හෝ අයිතමයන් වල වාර්තාගත හෝ වාර්තා නොකළ වටිනාකම් හෝ ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් කිසියම් ගැලපීම් කිරීමට අවශ්‍ය දැයි මට නිශ්චය කිරීමට නොහැකි විය.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසු බවින් යුතුව ක්‍රියාකරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභූරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභූරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්රියාකර ඇති බව,

- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 16 හි 51 ඡේදය ප්‍රකාරව ජංගම නොවන වත්කම්වල ඵලදායී ජීව කාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කළ යුතු වුවද, ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණු බැවින් තවදුරටත් භාවිතයේ පවතින සෙවනගල අංශයේ පිරිවැය රු.302,329,772 ක හා පැල්වත්ත අංශයේ පිරිවැය රු.1,568,073,020 ක දේපළ පිරියත හා උපකරණ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විට සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය කර අවසන්කර තිබුණි. ඒ අනුව මෙම ඇස්තමේන්තුගත දෝෂය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 08 ප්‍රකාරව ප්‍රතිශෝධනය කර නිවැරදි ධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා නොතිබුණි.	තක්සේරු කටයුතු ආරම්භ කර ඇති අතර එම කාර්ය තවමත් සිදුකරමින් පවතී. 2023 වර්ෂයේ මැයි මස වනවිට ආයතනය සතු වාහන සහ ගොඩනැගිලි යන වත්කම් කාණ්ඩ දෙක තක්සේරු කටයුතු අවසන් කර ඇති අතර අදාළ තක්සේරු වාර්තාව ලැබීමෙන් පසු ගිණුම් වාර්තාවල ගැලපුම් කිරීමට කටයුතු කල හැකි බව.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 16 හි 51 ඡේදය ප්‍රකාරව ජංගම නොවන වත්කම්වල ඵලදායී ජීව කාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කිරීමටත්, ප්‍රමිත අංක 08 ප්‍රකාරව ප්‍රතිශෝධනය කර නිවැරදි ධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 07 හි 07 වන ඡේදය ප්‍රකාරව සෙවනගල අංශයේ පැවති මාස 03 ක් හා ඊට අඩු කාලයකින් කල් පිරෙන රු.1,132,054,174 ක් වටිනා ස්ථාවර තැන්පතු 16 ක් මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ ලෙස වර්ග කර ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	මුදල් ප්‍රවාහයන් නිවැරදිව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය තුළින් නිරූපනය කළ යුතුය.
(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්වෙන පැල්වත්ත අංශයේ ස්ථාපිත ස්කාගාර දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ පිරිවැය රු. 760,763,818 ක් වූ ස්ථාවර වත්කම් වල එක් එක් වත්කම් පන්තියට එකතුව පමණක් ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයට ඇතුළත් කර තිබුණු බැවින්, වර්ෂයේ ක්ෂය වියදම හා ක්ෂය වෙන් කිරීම්වල නිරවද්‍යතාවය විගණනයට තහවුරු නොකෙරුණි.	2022 වසරේ ආරම්භ කළ වත්කම් තක්සේරු කරණයේදී මෙම වත්කම් ද වෙන වෙනම අයිතම වශයෙන් තක්සේරු කර ලේඛනගත කිරීමට සැලසුම්කර ඇති බව.	වත්කම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ඊට අදාළ ක්ෂය වියදම හා ක්ෂය වෙන්කිරීම් නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඈ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට සෙවනගල අංශයේ ජංගම නොවන වත්කම් යටතේ ගිණුම්ගත කළ යුතු ස්ථාවර තැන්පතු ශේෂය රු. 139,208,972 ක් වුවද, එය රු. 100,000,000 ක් ලෙස දක්වා තිබුණු බැවින්	ජංගම නොවන ස්ථාවර වත්කම් යටතේ පෙන්විය යුතු අගය රු.139,208,972 ක් වන අතර මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	වත්කම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනයේ ජංගම නොවන වත්කම් රු. 39,208,972 ක් අඩුවෙන් සහ ජංගම වත්කම් රු. 39,208,972 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

- (ඉ) පැල්වත්ත අංශය භුක්ති විඳින හෙක්ටයාර 1.212 කින් සමන්විත බඩල්කුඹුර උක් මිලදී ගැනීම මධ්‍යස්ථානයේ ඉඩමෙහි සින්තක්කර අයිතිය සීනි සමාගමට නොතිබුණු නමුත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

ආයතනය රජයට පවරාගන්නා අවස්ථාවේ දී පැවති ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ මෙම වත්කම ඇතුළත්කර නොතිබුණි. එම නිසා මේ අවස්ථාව වනවිට ද මූල්‍ය වාර්තාවල මෙම වත්කම ඇතුළත් නොවේ. අදාළ ලියකියවිලි සොයාගැනීමෙන් පසුව ගිණුම් වර්තා යාවත්කාලීන කිරීමට කටයුතු කරන බව.
- (ඊ) පැල්වත්ත අංශයට අයත් පිරිවැය රු.2,986,477,786 ක් වූ කල්බදු වත්කම් ද සමඟ ක්ෂේත්‍ර යන්ත්‍ර හා උපකරණ, වාරිමාර්ග හා විවිධ උපකරණ සහ කර්මාන්තශාලා බලාගාරය හා උපකරණවල ක්ෂය අනුපාතයන් පිළිවෙලින් සියයට 15 ක් , 6 ක් හා 5 ක් වන නමුත්, එම වත්කම් වලට අයත් පිරිවැය රු.2,222,255,564 ක් වූ වත්කම් සියයට 2 ක් සියයට 50 ක් අතර විවිධ අනුපාතයන් යටතේ ක්ෂය කර තිබුණු බැවින් සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ ක්ෂය වියදම හා ක්ෂය වෙන් කිරීම්වල නිරවද්‍යතාවය තහවුරු නොකෙරුණි.

2011 වර්ෂයේ ආයතනය රජයට පවරා ගැනීමේදී පැවති වත්කම් ඒ ආකාරයෙන්ම ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයට ඇතුළත්ව ඇත. පැවති ක්ෂය ප්‍රතිපත්තිය අනුව ක්ෂය අනුපාතවල වෙනස පැවතුණි. ගිණුම්කරණ පද්ධතිය තුළින් අදාළ ප්‍රතිශත වෙනස් කිරීම සිදු කළ නොහැකි හෙයින් ඉදිරියේදී වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනයන් සමඟ ආයතනයේ ක්ෂය ප්‍රතිපත්තිය යාවත්කාලීන කිරීමට කටයුතු කරන බව.
- (උ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 01 හි 117 ඡේදය ප්‍රකාරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී භාවිතා කරන වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හෙළිදරව් කළ යුතුය. සෙවනගල අංශයට අදාළ රු.327,173,332 ක ගොවි ණය සඳහා රු.20,907,356 ක් ද 2014 වර්ෂයේ සිට අයවිය යුතු කන්තලේ සීනි සමාගමේ රු.6,002,360 ක් හා SSP බදුල්ල ව්‍යාපෘතියේ රු.6,665,725 ක මුදල ද අඩමාන ණය වශයෙන් වෙන්කර තිබුණු නමුත්, එම වෙන් කිරීම්වලට හේතු වූ කරුණු හා අදාළ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

එළඹෙන වර්ෂයේ දී අඩමාන ණය වෙන්කිරීම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කිරීමට කටයුතු කරන බව.
- (ඌ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ භෞතික තොග සමීක්ෂණ වාර්තා අනුව සෙවනගල අංශයේ ගබඩාවන්හි රු.2,501,788 ක් වටිනා තොග අයිතම 137 ක උණනාවයක් හා රු.525,004 ක් වටිනා තොග අයිතම 158 ක අතිරික්තයක් නිරීක්ෂණය වූ නමුත්, ඒ සඳහා තොග උණනා සහ අතිරික්තතාවයන්හි මූල්‍ය වටිනාකම් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ගැළපීමට පෙර ඒවායේ නෛතික ගැටළු සඳහා විසඳුම් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු මේ වන විට සිදු කරමින් පවතී. මේ පිළිබඳ නිවැරදි කිරීම්

අඩමාන ණය වෙන් කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් හෙළිදරව් කළ යුතුය.
- (ඌ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ භෞතික තොග සමීක්ෂණ වාර්තා අනුව සෙවනගල අංශයේ ගබඩාවන්හි රු.2,501,788 ක් වටිනා තොග අයිතම 137 ක උණනාවයක් හා රු.525,004 ක් වටිනා තොග අයිතම 158 ක අතිරික්තයක් නිරීක්ෂණය වූ නමුත්, ඒ සඳහා තොග උණනා සහ අතිරික්තතාවයන්හි මූල්‍ය වටිනාකම් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ගැළපීමට පෙර ඒවායේ නෛතික ගැටළු සඳහා විසඳුම් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු මේ වන විට සිදු කරමින් පවතී. මේ පිළිබඳ නිවැරදි කිරීම්

තොග සම්බන්ධයෙන් නිසි අභ්‍යන්තර පාලනයක් පවත්වා ගනිමින් උණනා හා අතිරික්තතා සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියා

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අවශ්‍ය ගැලපීම් කර නොතිබුණි. භෞතිකව සත්‍යාපනය කරන ලද වටිනාකම ගණනය කළ නොහැකි තොග වර්ග 1224 ක් ද, ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකි හා අපහරණය කළ යුතු රු.2,086,170 ක් වටිනා තොග අයිතම 211 ක් ද ගබඩාවේ පැවතුණි.

ඉදිරියේදී සිදු කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත. තොග අපහරණය සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු ඒ සඳහා පත් කරන ලද කමිටුවක් මගින් මේ වන විට සිදු කරමින් පවතින බව.

කිරීමටත්, භෞතික සත්‍යාපන වාර්තාවේ ඇතුළත් ශේෂය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් නිරූපනය කිරීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.

- (ඵ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට සෙවනගල අංශයේ භෞතික තොග සමීක්ෂණ වාර්තාව අනුව තොග ශේෂය රු.1,749,751,577 ක් වුවද, මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල එම වටිනාකම රු.1,525,094,872 ක් ලෙස අවසන් තොගය රු.224,656,705 ක් අඩුවෙන් දැක්වුණි.

එකඟ වේ. වාර්ෂිකව සිදු කරනු ලබන භෞතික තොග පරීක්ෂාව 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට ද සිදු කළ අතර එහිදී භෞතික තොග වටිනාකම ගණනය කර එම වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ඇතුළත් කළ යුතු නමුත් සෙවනගල ඒකකය තුළ ඇති භෞතික තොග සම්බන්ධයෙන් ගැටළු පවතින බව.

අවසන් තොග ශේෂය නිවැරදිව මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
- (ඵ) සෙවනගල හා පැල්වත්ත අංශවල වසර 08 කට අධික කාලයක සිට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරියට ගෙනමින් පවතින පිළිවෙලින් රු. 9,475,416 සහ රු. 4,904,160 ක් වූ මාර්ගස්ථ තොග සම්බන්ධයෙන් ඉකුත් වර්ෂවල විගණන වාර්තාව මගින්ද පෙන්වාදී තිබුණු නමුත් එම ශේෂයන් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

මාර්ගස්ථ තොග ලෙස 2021 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශණ තුළ දක්වන ලද රුපියල් 9,475,416.00 වටිනාකම තුළ ඇති සැලකිය යුතු වටිනාමක් මේ වන විට හඳුනා ගෙන ඇති අතර 2020 සහ 2021 වර්ෂයන්හි රටෙහි පැවති උග්‍ර මූල්‍ය අර්බුධය සහ මූල්‍ය සීමාවන් හේතුවෙන් ආනයනය සඳහා ඇණවුම් කරන ලද භාණ්ඩ වරාය වෙත ලැබීම සහ නිශ්කාෂණ කටයුතු ප්‍රමාද වීම මෙයට ප්‍රධාන හේතුව වන බව.

මෙම භාණ්ඩ ලැබී තිබේද යන්න පිළිබඳව සොයා බලා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.
- (ඹ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති සෙවනගල අංශයට අයත් රු. 35,049,485 ක දැව්තෙල් තොගය භෞතිකව සත්‍යාපනය කර නොතිබුණු බැවින් එම ශේෂයෙහි නිරවද්‍යතාවය තහවුරු නොකෙරුණි.

එකඟ වේ. ඉදිරි වසරේ දී එය නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.

සියලුම තොග භෞතික සත්‍යාපනයට ලක්කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
- (ඹ) සෙවනගල අංශය විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී පිරිවැය රු.178,203,240 ක් වූ යන්ත්‍රෝපකරණ 21 ක් මූල්‍ය කල්බදු පහසුකම් යටතේ මිලදීගෙන ඒවායේ පිරිවැය රු.48,216,240 ක් ලෙස ප්‍රාග්ධනිත කර තිබුණු බැවින් යන්ත්‍රෝපකරණ ගිණුමේ ශේෂය රු.129,987,000 ක් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

එකඟ වන බව.

වත්කම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
- (ක) පැල්වත්ත අංශයේ 2011 සහ 2012 වර්ෂවල සේවක අර්ථ සාධක අරමුදලේ සහ සේවක භාරකාර අරමුදලේ අධිභාර පැනවීම් වෙනුවෙන් අධි වෙන්කිරීම් ලෙස දැක්වෙන 2011/2012 වර්ෂවල සේවක අර්ධසාධක අරමුදලේ සහ සේවක භාරකාර අරමුදල වෙනුවෙන් සිදුකර තිබූ අධිභාර සඳහා වෙන්කිරීම් අධිභාර වෙන්කිරීම්

අධිභාර වෙන්කිරීම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

රු.13,658,977 ක් නිශ්චිතව කපාහැරීම සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ හඳුනානොගෙන සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ගිණුම් වාර්තාවල ගැලපුම් කර ඇති මූල්‍ය මෙහෙයුම් ප්‍රකාශනය මගින් කපා බව සහ ඉදිරියේදී මෙවැනි හැරීමෙන් වර්ෂයේ ලාභය එම ප්‍රමාණයෙන් ගිණුම්කරණ දෝෂ මගහරවා ගැනීමට වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි. කටයුතු කරන බව.

(ග) පැල්වත්ත සීනි කර්මාන්තයතනය රජයට ආයතනය රජයට පවරාගත් ආරම්භක මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පවරා ගැනීමේදී එයින් ඉවත්ව වෙනම ඇතුළත් සම්බන්ධිත ආයතනයක් ලෙස කිරි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන සිදු කරන ආයතනයකට, අයත් ට්‍රැක්ටර් 20ක් රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික සමාගම් වලින් හා සීමා 2011 වර්ෂයේ සිට 2021 දෙසැම්බර් 31 දින සහිත ලංකා සීනි දක්වා භාවිතා කිරීම වෙනුවෙන් එම සමාගමේ ඒ ඒ අංශ අතර සමාගමේ ඒ ඒ අංශ අතර ආයතනයට ගෙවිය යුතු රු. 54,339,769 ක සිදුවන ගණුදෙනු වලින් ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ඉද්ධ මුදල සහ එම ආයතනය විසින් ශේෂ විස්තරාත්මකව සමාගමට අයත් නිල නිවාස භාවිතා කිරීම වෙනුවෙන් ලැබිය යුතු රු.19,034,850 ක් හෙළදරව් කළ යුතුය. මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන නමුත්, එම 2020 වසරේදී පැල්වත්ත කිරි ආයතනය සමග සාකච්ඡා කර මෙම ආයතනය සමග ආකාරයට ට්‍රැක්ටර් රථ 20 භාර දීමට හෝ ගිවිසුමක් මගින් ඒවා භාවිතයට ගැනීම සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා කර ඒ සඳහා කටයුතු කිරීමට නීති අංශය වෙත පවරන ලදී. එය තවමත් සාකච්ඡා මට්ටමේ පවතී.

අප ආයතනය විසින් මෙම කිරි ආයතනයට ලබාදී ඇති නිවාස සඳහා ගිවිසුම්ගතව ඇති අතර අදාළ කුලී මුදල් 2021 වර්ෂයේ සිට මුදලින් අයකර ගැනීමට කටයුතුකර ඇත. ජලය සහ විදුලිය පමණක් මෙලෙස නිලවිචන ආකාරයට ඔවුන් විසින් ලබාගනී. ඉදිරියේදී මෙම කිරි ආයතනය සමග සිදුකරන සියලු ගණුදෙනු මුදල් පදනම මත පමණක් සිදුකිරීමට කටයුතු කරන බව.

(ච) මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සෙවනගල අංශයේ එකඟ වන බව. ගොවි ණය ශේෂ නිවැරදිව මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ඉදිරිපත් කළ යුතුය. ගොවීන්ගෙන් ලැබිය යුතු මුළු ණය මුදල් ඒකතුව රු.327,173,332 ක් වුවද ඊට අදාළව ඉදිරිපත් කර තිබුණු ගොවි ණය උපලේඛනය අනුව රු.324,818,149 ක් වූ බැවින් රු.2,355,183 ක වෙනසක් පැවතුණි.

(ඡ) සීමාසහිත ලංකා සීනි සමාගම රජයට 2011 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දින දක්වාම පැල්වත්ත අංශයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වෙනත් තොග ශේෂයෙන් යල්පැන ගිය ආයතනය රජයට පවරාගැනීමේදී මූල්‍ය වර්තාවල පැවති ස්ථාවර සහ ජංගම වත්කම් ඒ ආකාරයෙන්ම පවරා ගැනීම සිදුකර ඇති අතර මෙම ශේෂ ගැලපුම්කර හාණ්ඩ සමීක්ෂණයකින් යල්පැනගිය තොග නිශ්චිත හඳුනාගත යුතුය.

තොගය (Provision for obsolete stocks) ගිණුම් වාර්තා වලින් ඉවත්කිරීමට වශයෙන් රු.9,251,437 ක් අඩුකර දක්වා කටයුතු කරන බව.

තොගය (Provision for obsolete stocks) ගිණුම් වාර්තා වලින් ඉවත්කිරීමට වශයෙන් රු.9,251,437 ක් අඩුකර දක්වා කටයුතු කරන බව.

- (ඔ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් පැල්වත්ත අංශයට අදාළ නිෂ්පාදිත සීනි මත ගෙවිය යුතු රු.109,138,256 ක ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු (NBT) වටිනාකම තුළ 2012 – 2016 කාල පරිච්ඡේදයට අදාළව ගෙවිය යුතු රු.92,125,804 ක ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු මුදල් දක්වා තිබුණු නමුත්, මෙම බදු සම්බන්ධයෙන් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත බදු වාර්තා ඉදිරිපත් කර නොතිබුණු බැවින් බදු මුදල්වල නිරවද්‍යතාවය විගණනයට සනාථ නොකෙරුණි.
  - (ඔ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට පැල්වත්ත අංශයේ සේවා සැපයීම් අත්තිකාරම් ගිණුමේ රු.4,176,907 ක හර ශේෂයක් හා රු.4,229,336 ක බැර ශේෂයක් ද භාණ්ඩ සැපයුම් අත්තිකාරම් ගිණුමෙහි රු.4,768,688 ක බැර ශේෂයක් ද ගිණුම්කරණ පද්ධතියේ ගැටලු හා වෙනත් හේතු නිසා පැන නැගී තිබුණද, මෙම ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
  - (න) පැල්වත්ත අංශයේ භාවිතාකරන ගිණුම්කරණ පරිගණක මෘදුකාංග පද්ධතිය නියමිත පරිදි ක්‍රියාත්මක නොවූ බැවින් ලබාගන්නා ලද ලෙජර් ගිණුම් ශේෂවල නිවැරදිතාවය තහවුරු නොවුණි.
- 2012 වසරේ සිට ගිණුම් වාර්තා තුළ පැවති රු.109,138,256 ක ගෙවිය යුතු ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු (NBT) මුදල් ප්‍රමාණය සම්බන්ධයෙන් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ලබාගත් තහවුරු කිරීමේ ලිපියක් පදනම් කරගෙන අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල අනුමැතියක් ලබාගැනීමෙන් අනතුරුව 2022 වර්ෂයේ දී ගිණුම් වාර්තාවලින් ඉවත් කිරීමට කටයුතු කර තිබෙන බව.
- දැනට පවතින ගිණුම්කරණ පද්ධතිය තුළ ඇති සැපයුම්කරුවන් වෙත ගෙවන ලද අත්තිකාරම් මුදල් ගිණුම් ශේෂ තුළ පවතින බැර ශේෂයන් නිරවුල් කර යාවත්කාලීන කරන ලෙස මූල්‍ය ගෙවීම් අංශය දැනුවත්කර ඇති අතර 2023 වසරේදී ස්ථාපිත කිරීමට සැලසුම්කර ඇති නව ගිණුම්කරණ පද්ධතියට නිවැරදි ශේෂයන් ලබාගැනීමට සැලසුම් කර ඇති බව.
- සේවා සැපයුම් අත්තිකාරම් ගිණුමේ ශේෂය නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
- යාවත්කාලීන මෘදුකාංග පද්ධතියක් ආයතනය තුළ භාවිතා කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 1980 අංක 47 දරන ජාතික පාරිසරික පනතේ 23 වගන්තියෙන් ඇති බලතල අමාත්‍යවරයා විසින් 2008 ජනවාරි 25 දිනැති අංක 1533/16	සීනි නිෂ්පාදනය හෝ සීනි පිරිපහදු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සෛවනගල කර්මාන්තශාලාව සඳහා වාර්ෂික පාරිසරික බලපත්‍රය ලබාගෙන නොතිබුණි.	වාර්ෂික පාරිසරික බලපත්‍රය ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය තොන්කික අවශ්‍යතා මේ වන විට සම්පූර්ණ කරමින් පවතී. ඒ අනුව සීනි නිෂ්පාදනයෙහි ඉවතලන අපද්‍රව්‍ය අමු ද්‍රව්‍යයක් ලෙස යොදා ගනිමින් අතුරු නිෂ්පාදනයක් ලෙස පෞච්ච පොහොර නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය	පරිසර ආරක්ෂණ ක්‍රමවේදයන් ස්ථාපිත කර පනත ප්‍රකාරව පරිසර බලපත්‍ර ලබාගත යුතුය.

දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මඟින් ප්‍රසිද්ධ කරන ලද නියෝගයන්හි 1 කොටසේ 30 වන නියෝගය

කර්මාන්තශාලාව සහ අනෙකුත් යටිතල පහසුකම් සපුරාලමින් පවතී. ඊට අමතරව අපජල පිරිපහදු මධ්‍යස්ථානයේ මෙහෙයුම් කටයුතු ද මේ වන විට ක්‍රියාත්මක වන බව.

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආයතන සංග්‍රහය

- (i) XIX පරිච්ඡේදයේ 5.1 ඡේදය

<p>පැල්වත්ත අංශයේ නිලධාරීන්ගේ නිවාස සඳහා නිවාස කුලී අයකර නොතිබුණු අතර, එම නිවාසවල අළුත්වැඩියා හා නඩත්තු වියදම් සමාගම විසින් දරා තිබුණි.</p>	<p>නොමිලේ නිල නිවාස ලබාදීම ආයතනය ආරම්භයේ සිටම සිදුකර ඇති බැවින් රජයට පවරාගැනීමේදී සියලුම සේවක වරප්‍රසාද ලබාදීමට කළමනාකාරිත්වය එකඟවී ඒ අනුව මේ දක්වාම නොමිලේ නිල නිවාස ලබාදීම සිදුකර ඇති බවත් කුලී අයකිරීම සම්බන්ධව ආයතනයේ කළමනාකරණ රැස්වීමේදී සාකච්ඡා කළ අතර අයකල යුතු කුලී මුදල සම්බන්ධයෙන් රජයේ තක්සේරු ආයතනයේ සහය ලබාගැනීමට ද තීරණය කරන ලද බව.</p>	<p>නිවාස කුලී සහ නිවාසවල අලුත්වැඩියා වියදම් නිලධාරියා විසින් දරාගත යුතු අතර සමාගම විසින් ගෙවන ලද ගාස්තු අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
---	---	--

- (ii) XIX පරිච්ඡේදයේ 5.2 ඡේදය

<p>සෙවනගල අංශය රජයට පවරා ගැනීමට පෙර සිට අය කරනු ලැබූ රු. 20 ත් රු. 85 ත් අතර මාසික නිවාස කුලී ගාස්තු වසර 11 කට අධික කාලයක සිට අයකරමින් පැවතුනි.</p>	<p>එකඟ වේ. මාසික කුලිය සංශෝධනයට අවශ්‍ය නිවාස වල ආර්ථික විටිනාකම ගණනය කිරීමෙහි ලා නිවාස තක්සේරු කටයුතු සිදු කිරීමට අවශ්‍යය කාර්යයන් මේ වන විට සිදු කරමින් පවතින බව.</p>	<p>වර්තමානයට ගැලපෙන පරිදි නිවාස කුලිය සංශෝධනය කළ යුතුය.</p>
---	--	---

- (iii) XIX පරිච්ඡේදයේ 5.8 ඡේදය

<p>ජල බිල්පත් හා විදුලි බිල්පත් නිලධාරියා විසින් ගෙවිය යුතු වුවද සෙවනගල අංශයේ ජල පරිභෝජනය ඒකක 60 කට වැඩියෙන් භාවිතා කර ඇති අවස්ථාවලදී පමණක් නිලධාරියාගෙන් ගාස්තු අයකර ගැනීමත්, විදුලි පරිභෝජනය සඳහා මාසිකව රු. 250 ක සහනයක් ලබාදීමෙන් පසු ඉතිරි විදුලි බිල වැටුපෙන් අයකර ගැනීමත් තුළින්</p>	<p>එකඟ වේ. ජලය සහ විදුලිය සඳහා සේවකයින්ට ලබා දෙනු ලබන සහනයන් පිළිබඳව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතියක් ලබාගෙන ඇති අතර ඉදිරියේ දී ඒ අනුව කටයුතු කරන බව.</p>	<p>විදුලිය හා ජල ගාස්තුව නිලධාරියා විසින් දරාගත යුතුය. සමාගම විසින් ගෙවන ලද ගාස්තුව අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
---	--	--

සමාගම විසින් පිරිවැය දැරීමේ ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කර තිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ නිලධාරීන්ගේ නිවාසවල විදුලි ගාස්තු ලෙස රු.818,872 ක් සමාගම විසින් වැයකර තිබුණි.

(ඇ) 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක PED/ 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ

i. 8.2.2 ඡේදය

අතිරික්ත අරමුදල් ස්ථාවර තැන්පතු වල ආයෝජන කිරීම සඳහා මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ එකඟතාවය හා අදාළ අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය ලබාගත යුතු වුවද, 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට සෙවනගල අංශයේ ස්ථාවර තැන්පතු 29 ක ආයෝජිත රු.1,754,403,649 ක් හා පැල්වත්ත අංශයේ ස්ථාවර තැන්පතු 11 ක ආයෝජිත රු.1,022,300,216 ක් සඳහා එකඟතාවය හා අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.

එකඟ වන බව.

ස්ථාවර තැන්පතු ආයෝජනය කිරීම සඳහා මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ එකඟතාවය හා අදාළ අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය ලබාගත යුතුය.

ii. 8.3.3 ඡේදය

යොමුගත ඡේදයේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමෙන් තොරව හා භාණ්ඩාගාරය අනුමත කරන ලද දිරිදීමනා යෝජනා ක්‍රමයක් නොමැතිව ප්‍රධාන කාර්යාලයේ සහ සෙවනගල හා පැල්වත්ත අංශ වල සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.327,692,999 ක දිරිදීමනා ගෙවා තිබුණු අතර, සෙවනගල හා ප්‍රධාන කාර්යාලයේ රු.19,946,082 ක ප්‍රසාද දීමනාද ගෙවා තිබුණි.

සෙවනගල ඒකකය - එකඟ වන බව.

2003 ජුනි 02 දිනැති අංක PED/ 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 8.3.3 ඡේදය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

iii. 9.2 ඡේදය	සමාගමේ කාර්ය මණ්ඩලය මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් අනුමත කර නොතිබුණි.	සෙවනගල ඒකකය - එකඟ වන බව.	චක්‍රලේඛ ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
iv. 9.3 ඡේදය	රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ එකඟතාවය මත බඳවා ගැනීමේ පරිපාටියක් අනුමත කරගැනීමෙන් තොරව නිලධාරීන් බඳවාගෙන තිබුණු බැවින් පවත්නා තනතුරු සංඛ්‍යාව, බඳවාගත් හා උසස්වීම් ලබා දුන් ක්‍රමවේදය හා වැටුප් පරිමාණයන්හි නිරවද්‍යතාවය පිළිබඳව විගණනයේදී පරීක්ෂා කිරීමට නොහැකි විය.	සෙවනගල ඒකකය - එකඟ එකඟ වන බව. පැල්වත්ත ඒකකය - ආයතනය සඳහා සේවකයින් බඳවා ගැනීමේ පරිපාටියක් සකස්කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගනිමින් සිටී. මේ අවස්ථාව වන විට ආයතනයේ පිරිස්බල තකසේරුව පිළියෙල කර අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගැනීමෙන් පසු අමාත්‍යාංශය හරහා කලමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යොමුකර තිබේ. ඒ සඳහා අනුමැතිය ලැබීමෙන් පසු බඳවාගැනීමේ පරිපාටියේ කටයුතු සම්පූර්ණ කිරීමට හැකි වන බව.	චක්‍රලේඛ ප්‍රකාරව බඳවා ගැනීමේ පරිපාටියක් සකස් කර අනුමත කරවා ගත යුතුය.

(ඇ) 2015 මැයි 25 දිනැති අංක PED 1/2015 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය

i. 3.1 ඡේදය හා 3.2 ඡේදය	යොමුගත චක්‍රලේඛය අනුව එකිනෙක තනතුර සඳහා මාසික උපරිම ඉන්ධන සීමාව ඉක්මවා ඉන්ධන මිලදී ගන්නේ නම් ඒ සඳහා චක්‍රලේඛයේ 3.2 ඡේදය ප්‍රකාරව නිලධාරීන් සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගත යුතු වුවත්, එසේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමෙන් තොරව සෙවනගල අංශයේ නිලධාරීන් 9 දෙනෙකු සඳහා ඉන්ධන ලීටර් 5973.77 ක් මිලදී ගැනීමට රු.667,381 ගෙවා තිබුණි.	සෙවනගල ඒකකය - එකඟ වේ. 2022 ජනවාරි 01 දින සිට අදාළ චක්‍රලේඛය ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින බව.	චක්‍රලේඛ ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
(ii) 3.8 ඡේදය	නිල වාහන හිමි නිලධාරීන්ගේ පුද්ගලික ගමන් සඳහා රියදුරන්ට ගෙවන අතිකාල හා අනෙකුත් ඒකාබද්ධ දීමනා අදාළ නිල වාහන හිමි නිලධාරීන් විසින් දැරිය යුතු	සෙවනගල ඒකකය එකඟ වේ.	චක්‍රලේඛ ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

වුවද, ඊට අනුකූල නොවී සෙවනගල අංශයේ නිලධාරීන්ගේ පුද්ගලික ගමන් සඳහා යොදාගත් සමාගමේ නිල රථ සඳහා රියදුරන්ගේ යැපීම් දීමනා, ලැගුම් දීමනා හා අතිකාල දීමනා ලෙස සමාගම විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.418,500ක් වැය කර තිබුණි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු. 819,729,092 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.1,171,901,614 ක් විය. ඒ අනුව ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 352,172,522 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාගමේ මුළු ආදායම රු. 3,297,112,307 කින් වැඩිවන විට මුළු වියදම 3,180,494,927 කින් වැඩිවීම මෙම පිරිහීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත.

3. වෙනත් විගණන නිරීක්ෂණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සෙවනගල අංශය වෙතින් උක් වගාව සඳහා ණය ලබාගත් ගොවීන් උක් වගාවෙන් බැහැර වී වෙනත් අනවසර බෝග වගාවන් සඳහා යොමුවීම හේතුවෙන් ගොවීන් 161 දෙනෙකුගෙන් අයවිය යුතු එකතුව රු.10,651,992 ක ණය ශේෂ අයකර ගැනීමට හා ගොවීන් නැවත උක් වගාවන් සඳහා යොමු කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි. මෙම ණය වලින් රු.5,118,994 ක් වසර 05 කට වැඩි කාලයක සිට ද, රු.1,567,943 ක් වසර 3 න් 5 න් අතර කාලයක සිට ද අය නොවී පැවතුනි.	උක් වගාවෙන් බැහැර වන ලද ගොවීන්ගෙන් ණය අය කර ගැනීමට පෙර නැවත එම ගොවීන් උක් වගාවට යොමු කළ යුතු අතර ආයතනයේ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඒ සඳහා විවිධ උපක්‍රම යොදනු ලැබේ. සාමාන්‍යයෙන් ගොවි ණය අය කර ගැනීමට වසර 3-5 න් අතර කාලයක් ගත වේ. එයට හේතුව උක් අස්වැන්න වසරකට වරක් නෙළන අතර ණය අය කර ගැනීම වාරික 3-5 න් අතර ප්‍රමාණය දී සිදු කරන බව.	මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණයම උක් වගා කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතු වේ.
(ආ) සෙවනගල අංශයේ භාවිතයෙන් ඉවත් කර ඇති වාහන 19 කට අදාළ රු.1,741,028 ක් වූ ද්‍රව්‍ය හා උපකරණ 617 ක් සහ වටිනාකම හඳුනාගත නොහැකි ද්‍රව්‍ය හා උපකරණ 60 ක් වෙන්දේසියේ විකිණීමට හෝ සුදුසු ක්‍රියාමාර්ගයකින් අපහරණය කිරීමට කටයුතු නොකර ගබඩාවේ රඳවා තිබුණි.	කර්මාන්තශාලාව ස්ථාපිත කර වසර තිස් පහකට අධික වේ. එබැවින් හදිසි නඩත්තු කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය වන අමතර කොටස් හදිසියේ මිල දී ගැනීමේ දී වෙලෙඳපොලෙහි පවතින භාණ්ඩ හිඟකම හේතුවෙන් මෙම අයිතම වසර ගණනාවක් නිකුත් නොකරන ලද අයිතමයන් වුවද මිල දී නොගෙන සිටීමට හෝ නොගයෙන් ලියා හැරීමක් සිදු කළ නොහැකි තත්වයක් පවතී.	තොග සම්බන්ධ පාලන ක්‍රම හඳුන්වාදිය යුතුය.

- (ඇ) පැල්වත්ත අංශය 2013 වර්ෂයේදී කල් බදු පහසුකම් යටතේ රු.128,910,000 ක ක්‍රේන් යන්ත්‍රයක් මිලදීගැනීම සඳහා රු.120,750,000 ක මුදලක් හා ඊට අවශ්‍ය විදුලිය සැපයීමට රු.2,254,850 ක් වැය කර තිබුණි. එසේ වුවද, සැපයුම්කරු විසින් එකඟ වූ පරිදි එම යන්ත්‍රය කර්මාන්තායතනය තුළ ස්ථාපිත නොකිරීම හේතුවෙන් රු. 123,004,850 ක පිරිවැයක් දරා තිබුණු මෙම යන්ත්‍රය ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකිව මිලදීගත් දින සිට නිශ්කාර්යව පැවතුණි.
- (ඈ) පැල්වත්ත අංශය විසින් කාරක ප්‍රාග්ධනය මැනවින් කළමනාකරණය නොකිරීම හේතුවෙන් දිගින් දිගටම බැංකු අයිරා ලබාගෙන අයිරා පොළිය ගෙවමින් තිබුණු අතර ඉකුත් වර්ෂයේ හා සමාලෝචිත වර්ෂයේ අයිරා පොළිය පිළිවෙලින් රු.67,876,432 ක් හා රු.46,006,590 ක් ගෙවා තිබුණි. බැංකු ණය හා අයිරා පහසුකම් ලබාගැනීම සඳහා පැල්වත්ත අංශය සතු රු.893,541,770 ක ස්ථාවර තැන්පතු 09 ක් ඇපයට තබා තිබුණි.
- (ඉ) පැල්වත්ත අංශය විසින් කළමනාකරණ තීරණයක් මත 2012 වර්ෂයේ සිට ගොවි ණය සඳහා අයකරන සියයට 12 ක පොලී ආදායමෙන් සියයට 3 ක් ගොවීන්ගේ සුභසාධනය සඳහා ද, සියයට 1ක් ආයතනයේ සුභසාධන කටයුතු සඳහා ද වෙන් කර තිබූ අතර 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ගොවීන්ගේ සුභසාධන ගිණුම රු.104,595,757 ක්ද, ආයතනයේ සුභසාධන ගිණුම රු.34,930,417 ක්ද විය. එසේ වුවද, 2012 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා එලෙස වෙන් කරන ලද මුදල්වලින් කිසිදු සුභසාධන කටයුත්තක් සිදුකර නොතිබුණු අතර, එම සුභසාධන කටයුතු සඳහා මුදල් වෙන්කිරීම සඳහා වූ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.
- (ඊ) සෙවනගල අංශයේ කර්මාන්ත ශාලාවේ අවශ්‍යතාවය සඳහා රු.11,412,646 ක මුදලකට 2018 වර්ෂයේදී ඉන්දියාවෙන් ආනයනය කරන ලද විද්‍යුත් චුම්භක බෙදුම් උපකරණ (Electro Magnetic Separator) යන්ත්‍රය 2023 මැයි 09 දින වන විටත්
- කර්මාන්තශාලාවට සපයනු ලබන උක් දඩු ඇතුල් කිරීම සඳහා 2013/2014 වර්ෂවලදී ක්‍රේන් ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කළ අතර එය වැඩ නිමවා භාවිතයට ගැනීමෙන් පසු මාස 03 ක් වැනි කාලයක් තුළ බිදවැටීමට ලක්විය. ඉන් පසු කිහිපවතාවක්ම අලුත්වැඩියා කටයුතු සිදුකල ද එය සාර්ථක නොවීය. 2023 වර්ෂයේදී මෙම ව්‍යාපෘතිය නැවත ආරම්භ කිරීම සඳහා අදාල සැපයුම්කරු සමග සාකච්ඡා කොට ගිවිසුමකට එළඹ ඇති අතර මෙම වසරේ මහ කන්නයේදී මාස 03 ක කාලයක් ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කර කාර්ය සාධනය ඉදිරිපත් කරන ලෙස කළමනාකාරිත්වය විසින් සැපයුම්කරුට දන්වා ඇති බව.
- ආයතනයේ මෙහෙයුම් කටයුතු පවත්වාගෙන යාම සඳහා සෑම වර්ෂයකදීම බැංකු ණය සහ අයිරා පහසුකම් ලබාගැනීමට සිදුවිය. මෙහිදී ස්ථාවර තැන්පතු සඳහා ලබාදී ඇති පොලී අනුපාතයට වඩා 2.5% ක ප්‍රතිශතයක් බැංකුව විසින් අය කරනු ලබයි. මෙම සියලු අයිරා පහසුකම් ලබාගෙන ඇත්තේ රාජ්‍ය බැංකුවක් වන ලංකා බැංකුවෙනි.
- සුභසාධන කටයුතු වලට සමාගමේ අරමුදල් වෙන්කිරීම සහ වියදම් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය බලය සහ අනුමැතිය විධිමත් පරිදි ලබාගත යුතුය.
- 2019 සහ 2020 වර්ෂයන් හි ලෝකයෙහි පැවති කොරෝනා වසංගත තත්වයන්හේතුවෙන් මෙම උපකරණය ස්ථාපනය කිරීමේ ඉදිරි කටයුතු සඳහා විදේශිකයින් ආයතනයට පැමිණීම ප්‍රමාද
- යන්ත්‍රය ස්ථාපනය කර භාවිතයට ගත යුතුය.

ස්ථාපිත කර නොතිබුණු අතර, යන්ත්‍රය යෝග්‍ය තත්ත්වයෙන් පවතින බවට සමාගමේ ඉංජිනේරු විසින් සහතිකයක්ද නිකුත් කර නොතිබුණි. එමෙන්ම සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ එම වටිනාකම මිලදීගැනීම් අත්තිකාරම් ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණු අතර, 2023 මැයි 09 දින වන විටත් මෙම වත්කම භාවිතයට නොගෙන නිශ්කාර්යව පැවතුණි.

විය. එබැවින් ස්ථාපන කටයුතු ද ප්‍රමාද වූ අතර මේ වන විට එහි කටයුතු නිම කරමින් පවතින බව.

(උ) අවශ්‍යතා නිසි පරිදි හඳුනා නොගෙන ගබඩා අයිතම මිලදීගෙන තිබුණු බැවින් රු.142,062,708 ක් වටිනා තොග අයිතම 6422 ක් වසර 05 ක් තුළ නිෂ්කාර්යව ගබඩාවේ රඳවා තිබුණි.

කර්මාන්තශාලාව ස්ථාපිත කර වසර නිස් පහකට අධික වේ. එබැවින් හදිසි නඩත්තු කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය වන බැවින් රඳවාගෙන ඇති බව.

අපහරණයට හෝ විකිණීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඌ) සෙවනගල අංශය විසින් 2018 වර්ෂයේදී ඉන්දියාවෙන් රු.9,564,866 ක වටිනා වාෂ්පීකරණ යන්ත්‍රයක් (Evaporator) ආනයනය කර රු.3,924,394 ක රේගු ගාස්තු ගෙවා තිබුණි. ඒ සඳහා වන උපාංග (SS Tube) පිරිවිතරවලට එකඟ නොවීම මත ආපසු යවා 2019 වර්ෂයේදී නැවත ආනයනය කිරීමේදී ගෙවා තිබුණු රු.4,830,446 ක රේගු ගාස්තුව සැපයුම්කරුගෙන් අයකර ගැනීමට කටයුතු නොකිරීමෙන් එම වටිනාකම සමාගමට පාඩුවක් වී තිබුණු අතර එම රේගු ගාස්තුව ගෙවීමට අදාළ ලියකියවිලි සමාගම සතුව නොතිබීම හේතුවෙන් එම වටිනාකම ද විදේශීය ඇණවුම් අත්තිකාරම් වශයෙන් ගිණුම්ගත කර තිබුණි.

අදාළ පාර්ශවයන් හා සම්බන්ධ වී රේගු ගාස්තුව නැවත අය කර ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරමින් පවතින බව.

රේගු ගාස්තුව සැපයුම්කරුගෙන් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(එ) සමාගමේ පැල්වත්ත අංශයේ හෙක්ටයාර් 4.607 ක ඉඩම් 4 ක පිරිවැය වූ රු.44,149,728 ක් ගිණුම්වල දක්වා තිබුණු නමුත් එයින් පිරිවැය රු.28,050,728 ක පැල්වත්ත හා ප්‍රධාන කාර්යාලය පිහිටි ඉඩම් (හෙක්ටයාර් 1.686 ක්) වල අයිතිය සමාගම සතුව නොතිබුණි.

පැල්වත්ත ඒකකයේ 2011නොවැම්බර් 11 දිනට පැවති සියළුම ස්ථාවර වත්කම් ඒ ආකාරයෙන්ම පවරාගැනීම සිදුකර ඇති අතර එම අවස්ථාවේදී ඉඩම් වල අයිතිය පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක් සිදුකර නොමැත. ඒ අනුව ප්‍රධාන කාර්යාලය පිහිටි ඉඩම ද ගිණුම් වර්තාවලට ඇතුළත්වී ඇත. පැල්වත්ත පිටස්තර ගොවි කාර්යාලය පිහිටි ඉඩමෙහි අයිතිය එවකට ආයතනයේ අයිතිකරුව සිටි ආර්යසීල වික්‍රමනායක මහතා නමින් පැවතුන ද එම ඉඩම සඳහා ගෙවීම් සිදුකර ඇත්තේ ආයතනයේ මුදල් වලිනි. එම නිසා මෙම ඉඩමේ අයිතිය ආයතනයට ලබාගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ලියකියවිලි අදාළ ආයතන වෙත යවා ඇති බව.

සමාගම විසින් භුක්ති විඳින ඉඩම්වල අයිතිය පවරා ගැනීම සහ ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.